

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

УДК 005.52:005.33]:[336:004](477)

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2026-2-15>

SWOT-АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО СЕКТОРУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ¹

О. М. КОВАЛЬОВА

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Одеська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2080-1150>

Анотація. Мета статті полягає в обґрунтуванні векторів розвитку фінтех-сектору на засадах SWOT-аналізу. Використано такі методи дослідження: структурний аналіз, синтез, порівняльний аналіз, аналітичний метод, SWOT-аналіз, метод критичного аналізу та узагальнення, багатофакторний аналіз із урахуванням кваліфікуючих чинників впливу. **Результати.** Здійснено моніторинг викликів для розвитку фінансових технологій в Україні. Ідентифіковано чинники, що визначають ефективність реалізації фінансових інновацій. Визначено потребу у створенні необхідних умов розвитку фінтех-сектору та запропоновано напрямки розширення використання інноваційних інформаційних технологій. **Практична значущість результатів дослідження.** Результати SWOT-аналізу – необхідний елемент для впровадження комплексу рекомендацій із удосконалення правового середовища і трансформації цифрового простору для розвитку фінтеху.

Ключові слова: фінтех, SWOT-аналіз, діджиталізація, фінансові послуги, фінансова система, штучний інтелект, регуляторна пісочниця, післявоєнний економічний розвиток.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. FinTech-сектор демонструє стрімкий розвиток в масштабах глобального фінансового ринку, забезпечуючи інтеграцію фінансових послуг та інноваційних цифрових технологій з метою якісного удосконалення наявних фінансових сервісів у бік їх доступності та адаптивності під вимоги споживачів. Серед низки факторів, які вплинули на динамічну трансформацію сектору, доречно зазначити проникнення діджиталізації у широке коло процесів та операцій на фінансовому ринку, підвищення попиту на безготівкові онлайн-розрахунки, зростаючий запит на дистанційні фінансові послуги з боку населення та бізнесу. Умови воєнного стану, з одного боку, виступають як потужне джерело ризиків на шляху розвитку фінтех-сектору в контексті необхідності врахування соціально-економічних викликів, політичної нестабільності, відтоку інвестиційного капіталу та кваліфікованої робочої сили. З іншої сторони, фінтех-сектор доречно розглядати

як катализатор розвитку економічної системи у контексті післявоєнної економічної відбудови України у відповідності до місії фінансового сектору, викладеної у Стратегії розвитку фінансового сектору [1]. Ефективно працююча фінтех-екосистема може бути передумовою для активізації інноваційного бізнес-середовища, стимулювання притоку інвестиційного капіталу, формування фінансової культури населення. Таким чином, актуальність теми дослідження обумовлює необхідність вивчення поточного стану фінтех-сектору з ідентифікацією його слабких та сильних сторін задля уточнення перспектив розвитку в умовах підвищеного рівня загроз внаслідок турбулентності економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження тематики інноваційних фінансових технологій знайшло своє відображення у широкій вибірці наукових праць як вітчизняних, так і іноземних вчених. Особливості поступового переходу від традиційних фінансових сервісів до практики інтеграції інноваційних фінансових тех-

¹ Наукове дослідження за Проектом №2025.05/0013 «Дослідження розвитку фінтех-інновацій для післявоєнного економічного розвитку в Україні» виконане за рахунок коштів гранту Президента України, наданого Національним фондом досліджень України.

нологій у роботу фінансового сектору розглянуто в роботах Рощиної Н.В., Шевчук О.А., Кустарьової К.М., Данилишина В.І., Синиці С.М. [2, 3]. У свою чергу, дослідження авторів Холявко Н.І. та Козлянченко О.М. [4] визначає інформаційні технології та цифрові продукти як кваліфікуючий фактор конкурентоспроможності суб'єктів у фінансовому секторі. Супутні ризики процесу діджиталізації фінансового сектору, які виникають при трансформаційних змінах до надання фінансових послуг, та потребу оновлення державних підходів до регулювання фінтеху визначено у наукових статтях Сороки Б.Р., Копилової О.В., Пічугіної Ю.В., Гончар К.О. [5; 6].

Низка публікацій уточнює специфіку ризиків імплементації інновацій у фінтех-сектор. Окреме місце у комплексі загроз ефективному функціонуванню фінтеху посідають кібератаки, проблематика яких актуалізована у публікації Трусової Н.В. та Чкан І.О. [7]. Більш докладно загальний перелік фінансових ризиків в умовах цифрових змін у фінансовому секторі уточнено авторами у науковій праці Ковальчука А. та Стеценка С. [8]. Особливу увагу проблематиці недостатнього рівня фінансової обізнаності споживачів фінансових послуг визначено як кваліфікуючу перепону діджиталізації фінансового сектору та розвитку фінтех-сегменту у роботі Шишкіної О.В. [9, с. 164]. Правові, етичні, регуляторні та тех-

нологічні питання імплементації ШІ у фінтех-сектор окреслені у статті Шухманна В.А. [10].

Таким чином, представлений огляд літературних джерел дозволяє сформувати певне теоретичне уявлення про особливості інноваційних процесів у фінтех-сегменті та виступити підґрунтям для реалізації SWOT-аналізу українського сектору фінансових технологій, що дозволить, на відміну від існуючих літературних джерел, забезпечити комплексний підхід до визначення можливостей становлення з врахуванням сильних сторін, а також здійснити структурування потенційних загроз і слабких сторін у контексті післявоєнного економічного розвитку України.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в уточненні напрямків розвитку сектору фінансових технологій у контексті післявоєнного економічного відновлення, що ґрунтується на проведенні SWOT-аналізу, який дозволяє визначити можливості становлення з врахуванням сильних сторін, а також структурувати потенційні загрози і слабкі сторони в умовах мінливості економічного середовища та військових ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ідентифікація напрямків розвитку сектору фінансових технологій у контексті післявоєнного економічного відновлення ґрунтується на проведенні SWOT-аналізу (табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз українського сектору фінансових технологій

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Активні кроки Національного Банку України із налагодження взаємозв'язків з іноземними партнерами щодо удосконалення фінансового середовища надання фінансових послуг у відповідності до європейських стандартів. 2. Діджиталізація фінансових послуг та розвиток фінтеху є напрямками удосконалення фінансового ринку України у відповідності до прийнятих стратегічних документів на макrorівні. 3. Адаптація суб'єктів фінтех-ринку до турбулентності економічного середовища, що обумовлена умовами воєнного стану та може бути фактично оцінена за кількісними бенчмарками сектору. 4. Зростання кількості та обсягів безготівкових розрахунків. 5. Зростання показників впровадження та використання цифрових технологій в Україні. 6. Розбудова цифрової публічної інфраструктури як елемент реалізації державної політики в Україні, що охоплює удосконалення державних платформ та електронних сервісів, інструментів цифрової ідентифікації та ін. 7. Фокус Національного Банку України на підвищенні рівня фінансової інклюзії та фінансової обізнаності громадян України і представників бізнес-спільноти.	1. Обмежені ресурсні можливості суб'єктів фінансового сектору в рамках процесу інтеграції інноваційних фінансових технологій внаслідок підвищення вартості позикового капіталу. 2. Обмежений доступ до альтернативних джерел фінансування інновацій фінтех-сектором, а саме венчурних інвестицій як результат недостатнього рівня розвитку ринку венчурного фінансування. 3. Проблематика масштабування фінтех-бізнесу за межі українського ринку та частки експортних послуг у зв'язку із наявністю регуляторної невідповідності між різними економічними системами. 4. Недостатній рівень довіри населення до сфери фінтеху, обумовлений прогалинами у фінансовій освіті та несформованістю фінансової культури у суспільстві. 5. Низький рівень обізнаності представників бізнес-спільноти про можливості використання фінтеху для оптимізації бізнес-процесів, комплаєнсу, ідентифікації ризиків тощо. 6. Наявність опору змінам для впровадження інновацій в середині організацій та фінансових посередників. 7. Обмеженість доступу до цифрових фінансових технологій серед фінансово вразливих груп населення, а саме: ВПО, пенсіонери та ін.

Продовження таблиці 1

Сильні сторони	Слабкі сторони
8. Розвиток освітніх програм провідними закладами вищої освіти, зорієнтованими на підготовку спеціалістів із впровадження фінансових технологій у бізнесі, на фінансовому ринку, публічному секторі, що підсилює позиції людського капіталу у становленні сектору. 9. Інтеграція новітніх підходів до регулювання розвитку фінтех-ринку через впровадження практики використання платформ «sandbox» для тестування широкого кола інноваційних фінансових рішень, SupTech та ін.	8. Відтік людського капіталу в умовах воєнного стану, вимушена міграція та релокація фахівців закордон, що загострює конкуренцію за висококваліфікованих фахівців на українському ринку. 9. Низький рівень розвитку фондового ринку, що обмежує форми виходу із інвестицій та залучення ресурсів фінтех-учасниками.
Можливості	Загрози
1. Імплементация інноваційних технологічних рішень для підвищення ефективності операційних процесів. 2. Побудова конструктивного діалогу між представниками державного сектору та оферентами фінансових послуг, фінтех-компаніями, академічною спільнотою, громадянським суспільством та міжнародними партнерами з питань розбудови фінтех-екосистеми. 3. Розвиток об'єднань професійних учасників ринку задля стандартизації та підвищення якості рівня надання послуг у фінтех-сегменті. 4. Розширення участі у роботі міжнародних інноваційних мереж та платформ обміну знаннями дозволяє адаптувати передовий світовий досвід для впровадження інноваційних практик в українських реаліях. Розширення міжнародної кооперації. 5. Дотримання ESG-принципів у фінтех-сегменті, що передбачає стимулювання екологічно відповідальних підходів до провадження діяльності суб'єктами ринку, а також зростання зацікавленості міжнародних інвесторів. 6. Розвиток принципів цифрової етики як передумови підвищення рівня довіри суспільства до фінтех-рішень. 7. Інтеграція фінтех-рішень у інші галузі економічної системи, що сприятиме автоматизації бізнес-процесів та розширенню аналітичного інструментарію у транспортній галузі, електронній комерції, медичних послугах, агросекторі та ін. 8. Пропозиція нових фінтех-продуктів на базі державних цифрових платформ як результат удосконалення цифрової публічної інфраструктури. Розробка нових соціальних фінансових інструментів. 9. Реалізація програм цифрової грамотності, залучення бізнесу та академічної спільноти, а також підвищення кваліфікації регуляторів. 10. Обговорення впровадження диференційованих податкових ставок в залежності від обсягу операцій з криптоактивами суб'єкта ринку.	1. Зростання рівня кіберризиків, наслідком реалізації яких є порушення єдності та захищеності фінансової інформації, конфіденційності персональних даних. 2. Збої, помилки та алгоритмічні упередження в роботі алгоритмів штучного інтелекту. 3. Залежність від електропостачання бек-офісних операцій, ризики блекауту, недостатньо якісне інтернет-покриття тощо. 4. Неефективні інвестиції у інноваційні технології або невідрядовано високі витрати на діджиталізацію процесів надання фінансових послуг. 5. Проблематика відновлення цифрової інфраструктури на деокупованих територіях. Нерівномірність цифрового розвитку у мегаполісах, сільської місцевості та на деокупованих територіях. 6. Тривалий період дії умов воєнного стану, що знижує якість інвестиційного клімату в середині країни та знижує інвестиційну привабливість фінтех-компаній для іноземних інвесторів у зв'язку із значним ступенем турбулентності внутрішнього економічного середовища та високим рівнем Country managed related risk у відповідності до інформації провідних рейтингових агентств. 7. Недосконалість регулятивного середовища, що зумовлює складність побудови довгострокової стратегії розвитку суб'єкта фінтех-ринку у зв'язку із невизначеністю «правил гри». 8. Нерівномірність поширення фінтех-рішень у розрізі класифікаційних підходів до структури фінтех-ринку. 9. Актуальні тренди на глобальному фінтех-ринку, зокрема, скорочення інвестиційної підтримки окремих сегментів фінтех-ринку.

Джерело: авторська розробка

Реалізація комплексного підходу до SWOT-аналізу є основою для розробки пулу рекомендацій на регуляторному рівні з удосконалення фінтех сектору.

Сектор фінансових технологій в Україні характеризується динамічним темпом розвитку за рахунок низки сильних сторін.

На наш погляд, формування сприятливих «правил гри» у інституційному середовищі є одним з кваліфікуючих факторів, який зумовлює інтенсивний розвиток сегменту. Протягом останніх років ряд ключових документів був прийнято Національним Банком України із метою забезпечення вектору

євроінтеграції українського фінансового ринку, а також виконання необхідних умов для гармонізації нормативної бази із міжнародними стандартами.

Сфери, яким була приділена увага у нормативно-правовому полі: кібербезпека, сектор платіжних послуг, платіжна інфраструктура, кредитний сегмент, валютний нагляд та контроль за валютними операціями, формування безбар'єрного та інклюзивного фінансового середовища надання фінансових послуг в рамках процесів підтримки та реінтеграції ветеранів, підвищення рівня фінансової грамотності та формування фінансової культури серед молоді, фінансова інклюзія та ін.

НБУ прийняв внутрішній План з виконання заходів у сфері європейської інтеграції (2026), який є одним з кроків затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права ЄС, що дозволить удосконалити українську нормативно-правову базу у відповідності до вимог ЄС. Слід зазначити, що блок, присвячений фінансовим послугам займає одне з центральних місць, що потребує трансформації задля приведення його у відповідність до міжнародних стандартів. Втім, актуальне наповнення регуляторної бази ще потребує уточнень у розрізі формування нормативно-правових та стратегічних документів із розвитку фінтех сектору.

Діджиталізація фінансових послуг та розвиток фінтеху є одними із напрямків удосконалення фінансового ринку України у відповідності до Стратегії розвитку фінансового сектору [1], яка виокремлює ці задачі в рамках цілі «Сучасні фінансові послуги» як в контексті забезпечення актуальної резильєнтності фінансового сектору до викликів воєнного стану, так і відновлення економіки у середньостроковій перспективі.

Стратегія також визначає розвиток фінансової грамотності населення та підприємців як необхідний захід в розрізі цілі «Фінансова система працює на відновлення країни та інтегрується до ЄС», що виступає необхідною умовою для розширення кола споживачів фінтех-інновацій. Розвиток освітніх програм провідними закладами вищої освіти, зорієнтованими на підготовку спеціалістів із впровадження фінансових технологій у бізнесі, на фінансовому ринку, публічному секторі, підсилює позиції людського капіталу у становленні сектору і є результатом діалогу між академічною спільнотою та стейкхолдерами освітнього процесу.

Серед кількісних бенчмарків адаптації суб'єктів фінтех-ринку до турбулентності економічного середовища, обумовлених умовами воєнного стану, можна виокремити ряд показників за даними звіту Української асоціації фінтех та інноваційних компаній [11]:

1) Поступове зростання кількості провайдерів фінтех-послуг протягом 2023–2025 рр.: 257 компаній у 2025 р. у порівнянні з 246 провайдерами ринку у 2023 р.

2) Збільшення частки провайдерів фінтех-ринку, які пройшли точку безбитковості у 2025 р. у порівнянні з 2023 р.: 76% проти 68%.

3) Розширення питомої ваги фінтех-компаній, які працюють на міжнародному ринку, на 5 в.п. у 2025 р. порівняно з 2023 р., що відповідає 38% від загальної кількості провайдерів ринку. Проте, на наш погляд, експортний потенціал має ширшу перспективу зростання за умови гармонізації внутрішньої нормативно-правової бази у відповідності до міжнародних практик.

Індикаторами, які підкреслюють актуальний попит на послуги фінтех-компаній у сегменті платіжної інфраструктури, є динаміка обсягу та кількості безготівкових операцій з використанням платіжних карток, випущених українськими комерційними банками та фінансовими установами. За даними Національного Банку України, загальна кількість безготівкових операцій з використанням платіжних карток зросла за рік на 11% та становила 9083,5 млн операцій у 2025 р. Загальна сума безготівкових операцій з використанням платіжних карток збільшилась на 10,4% за 2025 р. та дорівнювала 4684,3 млрд грн [12].

До сильних сторін розбудови українського фінтеху доречно віднести зростання показників впровадження та використання цифрових технологій в Україні. Станом на жовтень 2025 р. частка українців, яка використовує інтернет, становить 89,6% (35,3 млн осіб), що ілюструє зростання рівня проникнення онлайн-користувачів на 8,8 в.п. порівняно з жовтнем 2024 р. за даними [13] та дозволяє прогнозувати збільшення потенційної клієнтської бази споживачів фінансових послуг. Представлена статистика є змістовним маркером для зростання охоплення населення різноманітними дистанційними фінансовими послугами, що демонструє суттєві переваги розбудови фінтех-сегменту. Сучасний рівень розвитку цифрової публічної інфраструктури (DPI) є додатковою сильною стороною для масштабування фінтех-рішень в контексті удосконалення інструментарію цифрової ідентифікації, електронних сервісів та державних платформ. За даними GovTech Maturity Index 2025 [14], Україна увійшла до групи країн з високим рівнем розвитку та зрілості державних цифрових технологій – Групи «А», що визначає забезпечення урядом доступності якісних послуг для громадян та бізнесу.

Інтеграція новітніх підходів до регулювання розвитку фінтех-ринку через впровадження практики використання платформ «sandbox» для тестування інноваційних фінансових рішень, на наш погляд, знаходиться на перетині сильних сторін та можливостей у SWOT-аналізі, оскільки недостатньо реалізовано потенціал тестування широкого кола фінтех-продуктів. Міністерством цифрової трансформації України спільно з Українським фондом стартапів започатковано проєкт пілотного тестування високотехно-

гічних продуктів, що дозволяє компаніям отримати ґрунтовні юридичні, технологічні та бізнес рекомендації із удосконалення продукту перед виходом на ринок [15]. Серед напрямків тестування вирізняють: GovTech, MedTech, BioTech, AgroTech, DefenseTech, EdTech, енергетичну сферу, культуру та цифрову економіку. В свою чергу, Національний Банк України, керуючись Постановою Правління НБУ «Про затвердження Положення про регуляторну платформу для тестування послуг, технологій та інструментів на ринках фінансових послуг, платіжному ринку, заснованих на інноваційних технологіях» [16], залучає до тестування на ринку фінансових послуг інноваційні технології та інструменти для надавачів фінансових та платіжних послуг. На інституційному рівні важливо забезпечити перехід від реактивної до проактив-

ної адаптивної позиції регулятора на базі «sandbox» [10] в рамках стимулювання інноваційної активності та впровадження передових фінансових технологій суб'єктами ринку, оскільки отримані позитивні результати тестування мають виступати доказовим індикатором для трансформації нормативно-правового поля та приведення його у відповідність з загальноприйнятою світовою практикою.

Однією із центральних можливостей, що визначена в SWOT-аналізі, є імплементація інноваційних технологічних рішень для підвищення ефективності операційних процесів. Адже, використання деяких інформаційних технологій у фінансовому секторі має ряд численних переваг (табл. 2).

Також, інтеграція фінтех-рішень у інші галузі економічної системи сприятиме автоматизації біз-

Таблиця 2

Переваги використання інформаційних технологічних рішень у фінтех-секторі

Технологія	Переваги використання
1	2
AI (Штучний інтелект)	– покращення сервісу підтримки клієнтів; – зростання зручності для клієнтів у процесі споживання фінансових послуг та використання фінтех-продуктів; – зростання ефективності діяльності суб'єктів фінансового сектору на базі автоматизації стандартних повторюваних операційних рішень; – швидке проведення операцій на якісно новому високому рівні послуг та фінансових продуктів;
Блокчейн	– висока швидкість здійснення транзакцій; – відносно високий ступінь інформаційної безпеки; – гарантування транспарентності фінансових транзакцій та послуг; – високий рівень довіри між сторонами фінансових транзакцій; – підвищення ефективності бізнес-процесів операційної діяльності; – автоматизація фінансових процесів із використанням смарт-контрактів; – збільшення бенчмарків прибутковості фінансових операцій; – здатність кожного суб'єкта мережі зробити перевірку транзакції; – децентралізація платіжних операцій; – поліпшення взаємодії між фінансовими установами; – зниження рівня шахрайства та вірогідності хакерських атак; – зниження транзакційних витрат за фінансовими операціями; – усунення операційних ризиків, пов'язаних із людським фактором, у фінансових транзакціях; – висока ступінь надійності блокчейн-технології; – усунення впливу третіх посередників при реалізації транзакції.
«Хмарні» технології	– широка доступність для користувачів; – висока швидкість операцій; – інноваційний характер технології; – зниження витратної частини на обслуговування інфраструктури та утримання відповідного персоналу; – висока гарантія збереження інформації та даних у хмарі; – надання мобільності для користувачів «хмарних» технологій на базі віддаленого доступу до інформації; – створення резервних копій інформації.
Big Data	– збір відповідних даних для створення профілів потенційних споживачів фінансових послуг; – здатність виявляти нові ринкові ніші для розширення бізнес-процесів та уточнювати цільові клієнтські групи; – швидке затвердження рішень на базі аналітики великих масивів даних; – зменшення витрат на аналітичне забезпечення провадження фінансових послуг; – удосконалення якості обробки великих масивів даних та мінімізація потенційних ризиків прийняття відповідних фінансових рішень; – здатність своєчасно виявляти закономірності розвитку явищ та уточнювати кореляційний взаємозв'язок між об'єктами дослідження.

Продовження таблиці 2

1	2
Інтернет речей	– зменшення витратної частини бюджетів завдяки переведенню бізнес-процесів здебільшого в онлайн-формат; – зведення до мінімуму вірогідності помилок, зумовлених впливом людського чиннику; – оперативний і зручний доступ до даних у реальному часі; – розвиток суб'єктів фінансового сектору на інноваційних засадах; – зростання результативності операційних процесів посередників фінансового сектору; – ріст мобільності руху грошових потоків фінансового капіталу; – кількісне розширення діяльності посередників фінансового сектору.

Джерело: авторська розробка

нес-процесів та розширенню аналітичного інструментарію у транспортній галузі, електронній комерції, медичних послугах, агросекторі та ін.

Окремий блок можливостей у SWOT-аналізі українського сектору фінансових технологій присвячено удосконаленню інституціональної структури та перспективам розвитку кооперації і взаємодії учасників, з одного боку, для адаптації кращих світових практик, а з іншого – побудови діалогу в середині сектору з метою становлення ефективної фінтех-екосистеми. Результатом же удосконалення цифрової публічної інфраструктури виступає розробка нових фінтех-продуктів, в т.ч. нових соціальних фінансових інструментів, на базі державних цифрових платформ.

Серед слабких сторін у SWOT-аналізі, одне з ключових питань присвячено фінансуванню інноваційного оновлення фінтех сектору. За даними звіту Української асоціації фінтех та інноваційних компаній [11], 84% фінтех-компаній в Україні фінансувалися виключно за рахунок власного капіталу у 2025 р., що більше на 19 в.п. у порівнянні з 2021 р. (65%) та ілюструє обмежений ресурс для масштабування їх операційної діяльності.

Фінансові ризики можна розглядати як неефективні інвестиції у інноваційні технології або не виправдано високі витрати на діджиталізацію процесів надання фінансових послуг, що можуть призвести до зростання ризиків фінансово-економічної безпеки оферентів, особливо менш стійких посередників ринку. Погоджуємося з думкою Ковальчука А.Т. та Стеценка С.Г., які наголошують, що фінансові ризики є одним із різновидів небезпеки цифрових трансформацій, що здійснюються в умовах законодавчо-правової невизначеності [8, с. 44]. Це дозволяє прослідкувати взаємозв'язок між категорією «фінансові ризики» та «регуляторні ризики». Адже, активна інтеграція практики діджиталізації в умовах недосконалих підходів державного регулювання, створює підґрунтя для впровадження паралельних систем платежів, які поза зоною контролю центральних банків [2, с. 50].

Дотичними слабкими сторонами є обмежений доступ до альтернативних джерел фінансування інновацій фінтех-сектором, а саме венчурних інвестицій та недостатність розвитку корпоратив-

ного сегменту в структурі фондового ринку, що звужує форми виходу із інвестицій та можливості залучення ресурсів фінтех-учасниками.

Низьку фінансову грамотність споживачів фінансових послуг визначено як кваліфікуючу перепону діджиталізації фінансового сектору у роботах [3, с. 19; 5; 6; 9, с. 164], що акцентує увагу на брак довіри користувачів до цифрових фінансових рішень та наявність бар'єрів до їх використання, що обмежує потенціал розвитку фінтеху. У доповнення до даної слабкої сторони можна зазначити недостатню фінансову доступність, яка полягає у обмеженому доступі до цифрових технологій та фінансових послуг у певних категорій населення, зокрема, через регіональну специфіку. Дотичними є питання відновлення цифрової інфраструктури на деокупованих територіях та нерівномірність цифрового розвитку у мегаполісах, сільській місцевості та на деокупованих територіях.

На мікрорівні фінансової системи, представленого бізнес-спільнотою та підприємницькими структурами, доречно наголосити на наявності проблематики, дотичної до питання людського капіталу, адже, з одного боку, присутній опір інноваційному оновленню в середині організацій, а, з іншого, загострюється значна конкуренція за висококваліфікованих фахівців у сфері цифрових інноваційних технологій внаслідок вимушеної міграції населення в умовах воєнного стану.

Окрім численних переваг, які надає розвиток фінтеху та діджиталізація фінансових послуг для всіх учасників економічної системи, слід врахувати низку загроз, що мають бути вчасно ідентифіковані для усунення на всіх ланках фінансової системи з метою забезпечення гармонійної розбудови сектору. Адже, налагоджений механізм виявлення загроз надає змогу впровадити необхідний пул управлінських кроків для нейтралізації їх негативного впливу.

Низка авторів [2, с. 46; 3, с.20; 6; 7, с. 152; 9, с. 165] розглядає кібербезпеку, ризики несанкціонованого доступу або неналежного захисту особистої інформації, а також конфіденційність та захист персональних даних як ключові ризики, які пов'язані із діджиталізацією фінансового сектору та розвитком фінтеху, адже, фінансові посередники, фінтех-компанії та інфраструктура фінансового сек-

тору є одними з найбільш вразливих до кібератак, характер яких постійно трансформується.

За даними аналітичного звіту Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України 2025 р. [17], за 2024 р. було зафіксовано 4315 кібератак проти різних груп суб'єктів в Україні, що майже вдвічі більше показника 2022 р. Саме фінансовий сектор увійшов до переліку найбільш атакованих об'єктів за досліджуваний період поміж таких об'єктів, як: державний сектор та органи місцевого самоврядування; сектор безпеки та оборони; енергетичний сектор; комерційний сектор; телекомунікаційний сектор. Слід зазначити, що зростання кібератак – це загальносвітова тенденція, оскільки майже вдвічі зросла кількість інцидентів, приймаючи до огляду період до пандемії COVID-19 за оцінками Міжнародного Валютного Фонду у Global Financial Stability Report [18, с. 77].

За даними звіту МВФ, кіберінциденти розглядаються в якості ключового операційного ризику, що може загрожувати стійкості фінансових установ і мати негативний вплив на загальну макрофінансову стабільність [18, с. 80]. На наш погляд, операційні ризики разом з проблемою нестачі кваліфікованого персоналу, й залежністю від електропостачання бек-офісних операцій, ризиками блекауту, недостатньо якісного інтернет-покриття можна об'єднати у групу ризиків операційної стійкості. Дані ризики потребують зміни підходів до організації бізнес-процесів з метою адаптації до актуальних умов діджиталізації фінансового сектору.

За думкою авторів [2, с. 50; 4, с. 220; 6] достатньо гостро стоїть питання збоїв та помилок алгоритмів штучного інтелекту, що впливають на зростання ризиковості діджиталізації фінансового сектору. Проте, слід наголосити, що даний чинник обумовлює пошук нових шляхів удосконалення діджиталізації фінансового ринку та розбудови фінтех-сегменту. Втім, при цьому присутній доволі високий ризик ймовірності вибору неефективних проєктів інвестування у інноваційні технології або невиправдано високі витрати на діджиталізацію процесів надання фінансових послуг.

На наш погляд, одна з центральних загроз, виокремлених у SWOT-аналізі полягає у зниженні інвестиційної привабливості фінтех-компаній для іноземних інвесторів у зв'язку із значним ступенем турбулентності внутрішнього економічного

середовища та високим рівнем Country managed related risk у відповідності до інформації провідних рейтингових агентств, що зумовлено тривалим періодом дії умов воєнного стану, що знижує якість інвестиційного клімату в середині країни. Згідно з аналітикою MSCI, Україна відноситься до групи «Standalone Markets», що демонструє світовій спільноті наявність регуляторних бар'єрів, структурні проблеми та численні обмеження, з якими стикаються суб'єкти внутрішнього фінансового ринку. Зокрема, недосконалість регулятивного середовища зумовлює складність побудови довгострокової стратегії розвитку суб'єктів фінтех-ринку у зв'язку із невизначеністю «правил гри», що висвітлює першочергову необхідність удосконалення нормативно-правового середовища.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Дослідження дозволило зробити висновки, що фінтех-сектор України в контексті післявоєнного відновлення характеризується поєднанням значного потенціалу розвитку та системних обмежень. До ключових сильних сторін належать активна трансформація регуляторного середовища, прискорена цифровізація фінансових послуг, високий рівень проникнення інтернету та розвиток цифрової публічної інфраструктури, що сприяють підвищенню фінансової інклюзії та стійкості фінтех-сектору. Водночас виявлено низку слабких сторін, зокрема, обмежений доступ до інвестиційного капіталу, недостатній розвиток венчурного фінансування, низький рівень фінансової грамотності та відтік людського капіталу. Можливості розвитку пов'язані з упровадженням передових технологій (AI, Big Data, blockchain та ін.), розширенням міжнародної співпраці, інтеграцією фінтех-рішень у різні галузі економіки та використанням регуляторних sandbox-платформ. Водночас ключовими загрозами залишаються кіберризик, регуляторна невизначеність, інфраструктурні обмеження та зниження інвестиційної привабливості в умовах воєнного стану. Узагальнено, що ефективний розвиток фінтеху можливий за умови вдосконалення регуляторної бази, стимулювання інвестицій та управління ризиками.

Перспективою подальших досліджень у поданому напрямі є дослідження рівня імплементації фінансових технологій та штучного інтелекту у банківський та небанківський фінансовий сектор України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія розвитку фінансового сектору. Національний Банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=16
2. Рощина Н.В., Шевчук О.А., Кустарьова К.М. Дослідження міжнародного фінансового ринку в умовах діджиталізації: нові можливості. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 18. С. 44–50.
3. Данилишин В.І., Синиця С.М. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 3(03). С. 16–20.

4. Холявко Н.І., Козлянченко О.М. Світові тенденції діджиталізації банківського сектора. *Проблеми економіки*. 2021. № 2 (48). 217–224.
5. Сорока Б.Р. Діджиталізація фінансового ринку України: ключові ризики для індивідуальних інвесторів. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43 (Вересень). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-76> (дата звернення: 15.04.2026).
6. Копилова О.В., Пічугіна Ю.В., Гончар К.О. Діджиталізація банківського сектору України – виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47> (дата звернення: 15.04.2026).
7. Трусова Н.В., Чкан І.О. Кіберзахист банківської системи України в умовах цифрових трансформацій. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 1(47). С. 151–163.
8. Ковальчук А., Стеценко С. Фінансові ризики в умовах цифрових трансформацій. *Публічне право*. 2020. № 1 (37). С. 43–49.
9. Шишкіна О.В. Проблеми, перспективи та ризики використання цифрових інновацій у фінансовому й реальному секторах національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. Вип. 1 (33) (Червень). С. 154–175.
10. Шухманн В.А. Інституційні бар'єри та їхній вплив на впровадження адаптивного ІІІ у фінансових технологіях. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2026. № 1(19). URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/698/529> (дата звернення: 15.04.2026).
11. Каталог фінтех-компаній України 2025. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній : веб-сайт. URL: https://drive.google.com/file/d/1OтjB-hqKNsgIpSb1Yyf1Jl-fV11O11_G/view (дата звернення: 15.04.2026).
12. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. Національний Банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist-bezgotivkovi> (дата звернення: 15.04.2026).
13. Digital 2026: Ukraine. Datareportal : веб-сайт. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2026-ukraine> (дата звернення: 15.04.2026).
14. Govtech Maturity Index 2025. Tracking Public Sector Digital Transformation Worldwide. World Bank Group : веб-сайт. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099121725193511608/pdf/P502259-9dd7f000-6bd6-4b94-acc7-11d827eefb9d.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).
15. Sandbox для ІІІ та блокчейн рішень. Міністерство цифрової трансформації України : веб-сайт. URL: <https://ai.thedigital.gov.ua/sandbox> (дата звернення: 15.04.2026).
16. Про затвердження Положення про регуляторну платформу для тестування послуг, технологій та інструментів на ринках фінансових послуг, платіжному ринку, заснованих на інноваційних технологіях : Постанова Правління НБУ від 30 березня 2023 р. № 39 / Національний Банк Україн. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_30032023_39 (дата звернення: 15.04.2026).
17. War and cyber: three years of struggle and lessons for global security. Analytical report. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації : веб-сайт. URL: <https://cip.gov.ua/services/cm/api/attachment/download?id=69131> (дата звернення: 15.04.2026).
18. Global Financial Stability Report. The Last Mile: Financial Vulnerabilities and Risks. International Monetary Fund : веб-сайт. URL: <https://franklinmadisonadvisors.com/wp-content/uploads/2024/05/Global-Financial-Stability-Report.pdf> (дата звернення: 15.04.2026).

REFERENCES

1. National Bank of Ukraine (2025). Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru [Strategy of Ukrainian Financial Sector Development]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=16 [in Ukrainian].
2. Roshchyna N.V., Shevchuk O.A. & Kustarova K.M. (2021). Doslidzhennia mizhnarodnoho finansovoho rynku v umovakh didzhytalizatsii: novi mozhlyvosti [Research of the international financial market in the conditions of digitalization: new opportunities]. *Ekonomichniy visnyk NTUU "Kyivskiy politekhnichnyi instytut" – Economic bulletin of NTUU "Kyiv Polytechnic Institute"*, no.18, pp. 44–50. [in Ukrainian].
3. Danylyshyn V.I. & Synytsia S.M. (2023). Didzhytalizatsiia na rynku finansovykh posluh: sutnist ta znachennia dlia ekonomiky Ukrainy v umovakh sohodennia [Digitalization in the financial services market: essence and significance for the economy of Ukraine in today's conditions]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational Economy*, vol. 3, no. 3, pp. 16–20. [in Ukrainian].
4. Kholiavko N. I. & Kozlianchenko O. M. (2021). Svitovi tendentsii didzhytalizatsii bankivskoho sektora [Global trends in the banking sector digitalization]. *Problemy ekonomiky – The Problems of Economy*, no. 2, vol. 48, pp. 217–224. [in Ukrainian].
5. Soroka B.R. (2022). Didzhytalizatsiia finansovoho rynku Ukrainy: kliuchovi ryzyky dlia indyvidualnykh investoriv [Digitalization of the financial market of Ukraine: key risks for individual investors]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-76> [in Ukrainian].
6. Kopylova O., Pichuhina J. & Gonchar K. (2023). Didzhytalizatsiia bankivskoho sektoru ukrainy – vyklyky ta perspektyvy [Digitization of the banking sector of Ukraine – challenges and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no.50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47> [in Ukrainian].
7. Trusova N.V. & Chkan I.O. (2023). Kiberzakhyst bankivskoi systemy Ukrainy v umovakh tsyfrovyykh transformatsii [Cyber protection of the banking system of Ukraine in conditions of digital transformations]. *Zbirnyk naukovykh*

prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky) – Scientific bulletin of the Tavria State Agrotechnological University, no.1, vol.47, pp. 151–163. [in Ukrainian].

8. Kovalchuk A., & Stetsenko S. (2020). Finansovi ryzyky v umovakh tsyfrovykh transformatsii [Financial risks in the face of digital transformation]. *Publichne pravo – Public Law*, no. 1, vol. 37, pp. 43–49. [in Ukrainian].

9. Shyshkina O.V. (2023). Problemy, perspektyvy ta ryzyky vykorystannia tsyfrovykh innovatsii u finansovomu y realnomu sektorakh natsionalnoi ekonomiky [Problems, prospects and risks of the digital innovation use in the financial and real sectors of the national economy]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, no.1, vol.33, pp. 154–175. [in Ukrainian].

10. Shukhmann V.A. (2026). Instytutsiini bariery ta yikhniy vplyv na vprovadzhennia adaptivnoho ShI u finansovykh tekhnolohiiakh [Institutional barriers and their impact on the implementation of adaptive AI in financial technologies]. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, no. 1, vol. 19. DOI: <http://doi.org/10.32750/2026-0111> [in Ukrainian].

11. Ukrainian Association of FinTech and Innovation Companies (2025). Kataloh fintekh-kompanii Ukrainy [Catalogue of Fintech Companies in Ukraine]. Available at: https://drive.google.com/file/d/1OrjB-hqKNsgIpSb1Yyf1Jl-fV11O11_G/view [in Ukrainian].

12. National Bank of Ukraine (2025). Operatsii z platizhnymy kartkami u 2025 rotsi: bilshist – bezghotivkovi [Payment Card Transactions in 2025: The Majority Are Cashless]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist-bezgotivkovi> [in Ukrainian].

13. Datareportal (2026). Digital 2026: Ukraine. Available at: <https://datareportal.com/reports/digital-2026-ukraine> [in English].

14. World Bank Group (2025). Govtech Maturity Index 2025. Tracking Public Sector Digital Transformation Worldwide. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099121725193511608/pdf/P502259-9dd7f000-6bd6-4b94-acc7-11d827eefb9d.pdf> [in English].

15. The Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2026). Sandbox dlia ShI ta blokchein rishen [Sandbox for AI and Blockchain solutions]. Available at: <https://ai.thedigital.gov.ua/sandbox> [in Ukrainian].

16. Postanova Pravlinnia NBU «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro rehuliatornu platformu dlia testuvannia posluh, tekhnolohii ta instrumentiv na rynkakh finansovykh posluh, platizhnomu rynku, zasnovanykh na innovatsiinykh tekhnolohiiakh»: vid 30 bereznia 2023 r. № 39 [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On Approval of the Regulation on the Regulatory Platform for Testing Services, Technologies and Instruments in the Financial Services Markets and the Payment Market Based on Innovative Technologies” from March 30, 2023, No. 39]. Available at: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_30032023_39 [in Ukrainian].

17. The State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine (2025). War and cyber: three years of struggle and lessons for global security. Analytical report. Available at: <https://cip.gov.ua/services/cm/api/attachment/download?id=69131>

18. International Monetary Fund (2024). Global Financial Stability Report. The Last Mile: Financial Vulnerabilities and Risks. Available at: <https://franklinmadisonadvisors.com/wp-content/uploads/2024/05/Global-Financial-Stability-Report.pdf>

Olena Kovalova, Odesa Polytechnic National University. *SWOT analysis of Ukraine's financial technology sector in the context of post-war economic development.*

Annotation. The purpose of the article is to clarify the directions for the development of the financial technology sector in the context of post-war economic recovery, based on the application of a SWOT analysis, which makes it possible to identify development opportunities by taking into account strengths, as well as to structure potential threats and weaknesses under conditions of economic volatility and wartime risks. **Methodology of research.** The achievement of the purpose set in the article is carried out with the help of the following research methods: structural analysis, synthesis, comparative analysis, the analytical method, SWOT analysis, critical analysis and generalisation, as well as multifactor analysis taking into account key qualifying factors of influence. **Findings.** The study monitored current socio-economic challenges affecting the development of innovative financial technologies in Ukraine. A set of key qualifying factors determining the effectiveness of financial innovation implementation was identified. The advantages of applying information technology solutions in the FinTech sector were highlighted, and the practice of using innovative IT solutions across FinTech segments was examined in detail. The need to create enabling conditions for the development of the FinTech sector was substantiated, and directions for expanding the use of innovative information technologies within the sector were proposed. Particular attention was given to the issue of resource provision for the innovative modernisation of the financial sector, taking into account the limited availability of investment capital for FinTech development due to wartime conditions and the economic constraints faced by market participants. The study also assessed the prospects for the implementation and diffusion of innovative digital financial instruments in the context of Ukraine's post-war economic transformation. Finally, practical recommendations were provided for improving regulatory policy in the FinTech segment. **Practical value.** The practical application of the results of the SWOT analysis of FinTech innovation development for Ukraine's post-war economic recovery constitutes a necessary element for implementing a set of recommendations aimed at improving the regulatory and legal environment and transforming the digital space to foster the development of financial technologies.

Keywords: Fintech, SWOT analysis, digitalisation, financial services, financial system, artificial intelligence, regulatory sandbox, post-war economic development.

Дата надходження статті: 24.04.2026

Дата прийняття статті: 15.05.2026

Дата публікації статті: 22.06.2026